

Problemen in 2012?

Voorkom ze in 2013

Veel problemen die het afgelopen seizoen een rol speelden op bietenpercelen, kwamen voor de teler onverwachts. Wellicht was in een aantal gevallen de schade beperkt gebleven, als de teler vooraf over voldoende informatie over het perceel beschikte en die gebruikt had. Hieronder vindt u een aantal problemen, dat we in 2012 tegenkwamen. Nú is aan deze problemen nog iets te doen, zodat de bieten er in 2013 minder last van hebben. Zo kunnen we allemaal leren van afgelopen seizoen om verrassingen voor het volgend jaar zoveel mogelijk te voorkomen.

Het verzamelen van informatie over een perceel is altijd belangrijk. Dit helpt de teler en zijn adviseur bij het nemen van de juiste beslissingen. Het verzamelen van informatie kan bestaan uit het nemen van grondmonsters, maar ook door na te gaan welke problemen in het verleden op het perceel of naburige percelen hebben gespeeld. Zo is schade door meerkoppigheid, pleksgewijs slechte groei, plantwegval en witverkleuring in ieder geval te beperken.

Figuur 1. Meerkoppigheid kent vele oorzaken. Als het door wantsen komt, dan kan de teler dit voor 2013 beperken door nu speciaal pillenzaad te bestellen. Komt het door stengelaaftjes dan kan pleksgewijs Vydate toepassen een oplossing zijn

Meerkoppigheid

Afgelopen teeltseizoen signaleerden veel telers en adviseurs op percelen meerkoppigheid (figuur 1). Dit ontstaat door aantasting van het groeipunt. Er zijn zeer veel oorzaken voor meerkoppigheid. Voorbeelden zijn: hagel, herbicidenschade, wantsen en stengelaaftjes. Hagel is niet te voorkomen en schade door herbiciden, zoals Ally, ontstaat altijd per ongeluk. Met de herbicidenbespuitingen in diverse gewassen is het dus oppassen: reinig uw spuitmachine voldoende en lees de etiketten goed.

Tegen wantsen en stengelaaftjes zijn er wel maatregelen beschikbaar. Zo beschermt speciaal pillenzaad planten tegen insect-

tenschade door wantsen. Hierdoor zal het aantal planten met meerkoppigheid veel minder zijn dan wanneer er geen insecticide op het zaad zit. Helemaal voorkomen is niet mogelijk, omdat de wants altijd de plant aan moet prikken om het insecticide op te nemen. Als er stengelaaftjes op een perceel zijn, dan zie je in het voorjaar vaak meerkoppigheid en ontstaan in de zomer en herfst rotte bieten. De teler of loonwerker kan op besmette plekken Vydate met het zaaien in de zaaivoor toedienen. Dit reduceert de aantasting door stengelaaftjes en daarmee het percentage rotte bieten.

Pleksgewijs slechte groei

Naast meerkoppigheid was hier en daar ook te zien dat bieten pleksgewijs in groei achterbleven (figuur 2). Vaak kwam dit door aaltjes, een lage pH of een combinatie daarvan. Vrijlevende wortelaaltjes (trichodoriden) veroorzaken vertakkingen en wortelknobbelaaltjes knobbels op de wortels. Bij bietencysteaaltjes zijn vaak

Figuur 2. Pleksgewijs blijven bieten achter in groei door aaltjes in combinatie met een te lage pH

‘pH vaak te laag’

Op heel veel percelen of perceelsgedeelten waar bieten slecht groeien, waar planten wegvallen of te lijden hebben van herbiciden uit voorvruchten, is de pH vaak te laag. Op deze plekken is de pH vaak lager dan 5,0. Ook al was de uitslag van het algemene grondonderzoek wel voldoende, pleksgewijs kan de pH behoorlijk afwijken. De uitslag van een onderzoek is immers maar een gemiddelde. Verder neemt de pH op zandgronden ieder jaar af. De meeste problemen komen voor op huurpercelen. Als een teler dus een perceel gaat huren, is het altijd verstandig om een nieuw monster te laten onderzoeken en niet af te gaan op de waarden van oude onderzoeken. Met behulp van de Applicatie Kalkbemesting (www.irs.nl) is na te gaan hoeveel kalk nodig is om de pH op voldoende niveau te brengen.

cysten op de wortels zichtbaar. De maanden december tot en met maart zijn geschikt voor het nemen van een aaltjesmonster. Op de IRS-website kunt u lezen wanneer het granulaat Vydate bij de verschillende aaltjessoorten rendabel is. Trichodoriden veroorzaken vaak de meeste schade op schrale plekken op het perceel en dit is te beperken door toevoer van organische stof. Bij wortelknobbelaaltjes kan de teler de schade het best indammen door voorafgaand aan de bieten geen waardplant te telen (www.aaltjesschema.nl) en bij bietencysteaaaltjes te kiezen voor een partieel resistent bietenras. Vaak speelt ook een lage pH nog een rol bij pleksgewijs achterblijvende bieten, al dan niet in combinatie met aaltjes. Bij een te lage pH ondervinden de bieten meer schade door aaltjes. In het kader 'pH vaak te laag' leest u hier meer over.

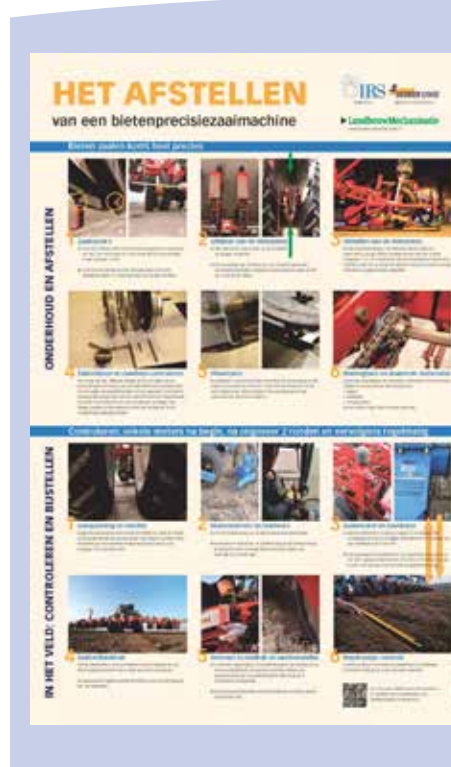
Plantwegval in voorjaar

Een lage pH komt ook vaak voor in combinatie met problemen met bodemschimmels, zoals aphanomyces en pythium. Deze schimmels veroorzaken vooral plantwegval (figuur 3) bij een trage beginontwikkeling. Het is daarom belangrijk dat alle andere factoren op een perceel, zoals pH, in orde zijn. Bovendien is het beter om bietenzaad uit het voorgaande jaar (jaren) niet te gebruiken. Op het zaad zitten namelijk fungiciden, die de planten tegen deze schimmels beschermen. Na een jaar is maar een gedeelte van de toegepaste hoeveelheid fungiciden op het zaad over. Dat kan te

Figuur 3. Plantwegval door bodemschimmels

weinig zijn om de planten voldoende tegen aphanomyces en pythium te beschermen. Ook bodemplagen, zoals emelten en ritnaalden, kunnen plantwegval veroorzaken. Aan de bladeren, het stengeltje en de wortels zijn dan vraatplekken zichtbaar.

Poster over perfect onderhoud en afstelling mechanische precisiezaaimachine

Bij dit COSUN Magazine ontvangt u een poster over het onderhoud en het afstellen van de mechanische precisiezaaimachine voor de suikerbieten. Hij is gemaakt in samenwerking met LandbouwMechanisatie. Op de poster vindt u alle belangrijke stappen in het onderhoud en afstellen van de bietenzaaimachine. Bietenzaaien is precisiewerk. Voor een perfect resultaat is goed onderhoud en de juiste afstelling een must!

Witverkleuring

Dat pH vaak invloed heeft op schade blijkt ook uit een ander schadebeeld: witverkleuring (figuur 4). Bepaalde herbiciden uit de voorvrucht maïs kunnen een jaar later nog witverkleuring in de bieten veroorzaken. Op plekken met een lage pH is de schade altijd groter dan op plekken waar de pH voldoende hoog is. Daarnaast is schade te beperken door te ploegen. Voor een teler is het verstandig te weten welke middelen in 2012 op een perceel zijn gebruikt, als er in

2013 bieten op komen. Is er Calaris, Callisto, Clio of Mikado (triketonen) gebruikt? Zorg dan dat de pH voldoende hoog is (zie kader 'pH vaak te laag') en ploeg het perceel.

Elma Raaijmakers, Bram Hanse
en Peter Wilting

Figuur 4. Witverkleuring door herbiciden uit de voorvrucht maïs